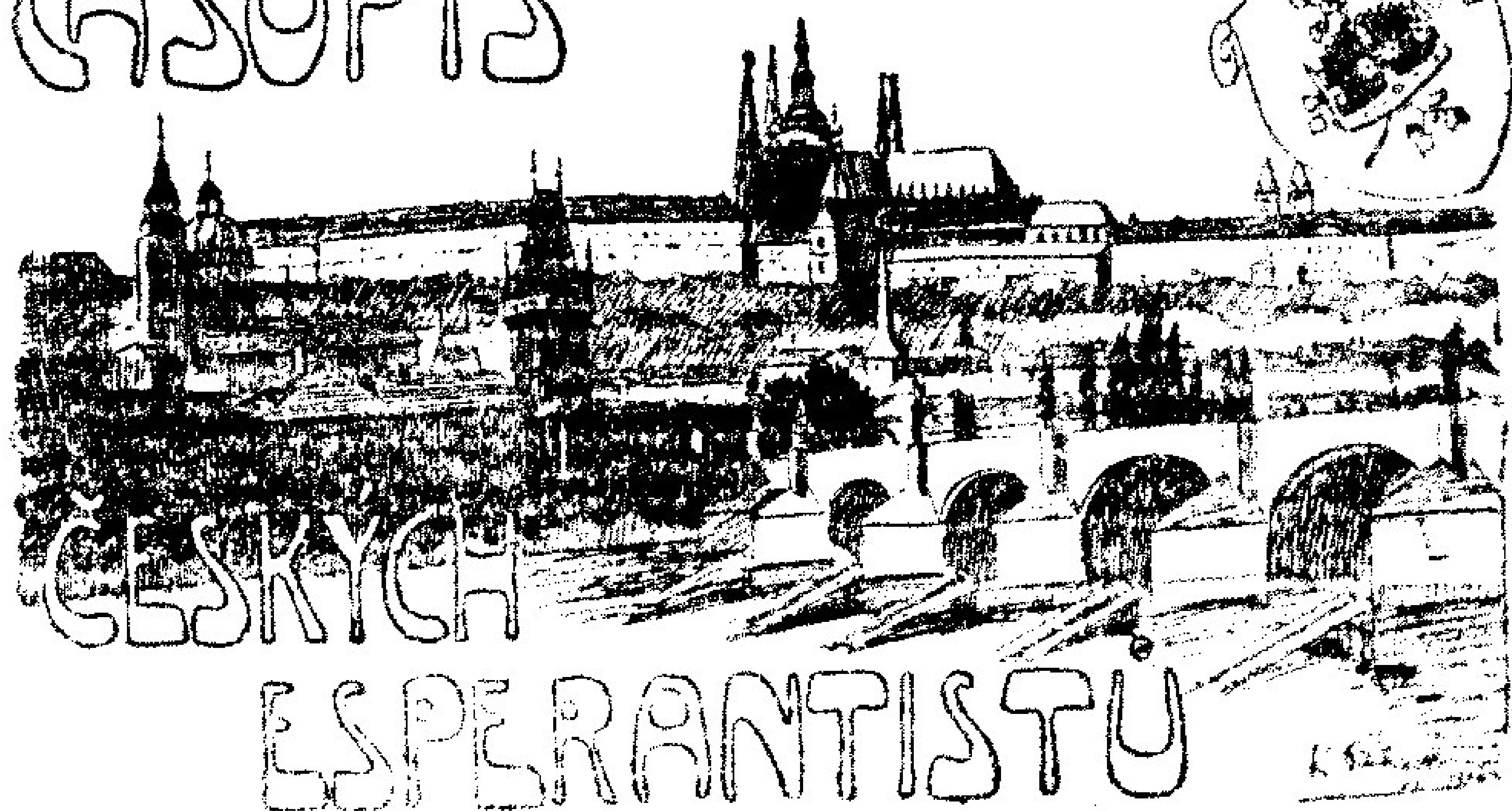

REDAKCIO:
PRAHA II. DITTRICHOVA UL. 7. BOHEMUJO.
ED. KÜHNL.

1. VIII. BOHEMA REVUO ESPERANTISTA. 1914.

Cena: 30 hal.

Nepovažujeme za povinnost odpovídati na dotazy, k nimž nebyla přiložena známka na odpověď.

ČASOPIS ČESKÝCH ESPERANTISTŮ
BOHEMA REVUO ESPERANTISTA

Kun literatura aldono

LEGOLIBRO DE BOHEMAJ ESPERANTISTOJ

Oficiala organo de bohemaj Esperantistoj kaj de CENTRA ASOCIO BOHEMA UNIO ESPERANTISTA (B. U. E.) (OFICEJO: PRAHA II., VODIČKOVA ULICE 38.)

Vychází 10krát ročně (kromě prázdnin).

Redakce vyhražuje si právo upraviti články pro tisk a vrací netištěné rukopisy, byla-li přiložena známka; práce původní mají přednost.

Předplatné v Rakousku 3 K, pro cizinu Fr. 3·75 = 1½ Sm.

Účet pošt. spoř. 93.281.

(Prosíme o adresy přátel Esperanta, kterým bychom mohli zaslati s úspěchem ukázkové číslo.)

Aperas dekfoje en jaro (krom libertempo.)

La redakcio rezervas al si la rajton aranĝi la artikolojn por preso kaj resendas manuskriptojn nepresitajn, se poŝtmarko estis almetita; artikoloj originalaj estas preferataj.

Abono en Aŭstrio 3 K, por la fremdlando Fr. 3·75 = 1½ Sm.

Konto ĉe la Ĉekbanko Esperantista en London. (Filio Dresden-Bankejo Arnhold.)

STRIKO:

*Pro **striko** en la presejoj — preskaŭ ¼-jara — ne povis aperi n-oj 9/10. (1913) kaj la nova jarkolekto 1914. Ni klopodos nun eldoni ĉion mankantan kiel eble plej baldaŭ. — Red.*

Stávka:

Poměry v tiskárně, kde po dobu téměř ¼ roku se nepracovalo z důvodů veřejnosti známých, zavinily, že toto číslo vychází opozděně. Ačkoliv nelze pro nával práce v tiskárnách vysaditi nyní dvojčíslo, vynasnažíme se vydati scházející čísla 9. a 10. roč. 1913 jakož i další čísla tohoto ročníku dle možnosti nejdříve. Doufáme, že shovívaví přátelé nás omluvili. — Red.

Učebné pomůcky pro Čechy.

ČLEN ESPERANTSKÉ AKADEMIE (**mluvnického odboru**) **Antoni Grabowski** píše v „Pola Esperantisto“ 1913. 1.: KÜHNLOVA ÚPLNÁ METHODICKÁ **UČEBNICE** pro školy a samouky vyšla ve třetím doplněném a rozšířeném vydání. Již vnější stránka Kühnlovy Methody jest tak vábná, tak nádherná (velmi pěkný papír, tisk, sazba), že jest vskutku požitkem vzíti tuto knihu do rukou. Bohatý, výtečně zpracovaný obsah zcela odpovídá zevnějšku. Jsme tedy jisti, že učebnice ta, které, pokud nám známo, bylo používáno ve 150 českých kursech s nejuspokojivějším úspěchem, bude i nadále pomáhati se stejným výsledkem na šíření našeho drahého jazyka v pokročilých Čechách. Autor vždy hledí v první řadě k tomu, aby žáci postupovali od věcí známých k neznámým a vždy se snaží navazovati ve vysvětlivkách novinky na příbuzné body mateřštiny. Protože Kühnlova Methoda obsahuje kromě gramatiky, cvičebnice, rozmluv a slovníčků také dosti obsáhlý výbor esperantských článků o dějinách Esperanta, o jeho literatuře, o našich kongresech, organisacích atd., získá každý, kdo pilně prostuduje toto dílo, již dosti podrobnou znalost a poučení o našem jazyku a o naší věci. (*Cena K 2·40; stran 144.*)

PODROBNÝ SLOVNÍK ČESKO-ESPERANTSKÝ (asi 25 000 hesel) vyjde koncem dubna t. r. K 3·60. **Slovník esperantsko-český** jest obsažen v českém vydání „Fundamento de Esperanto“ 1 K 10 hal. vyplaceně.

Pri la signoj esperantistaj de B. U. E. skribas la redakcio de „Pola Esperantisto“ en Warszawa: „Ni uzos nur viajn steletojn“.

„VIAJ STELETOJ ESTAS LA PLEJ BELAJ EN LA MONDO!“

☛ Ĝis nun estis venditaj **5000 signoj** de tiu ĉi speco; prezo (de pli granda) 70 hel., (de malgranda) 50 hel. afrankite. (10 pecoj K 4·45 afr.). Esperanto-Oficejo de B. U. E. Praha II. Vodičkova ul. 38.

PŘEDPLATITELŮM NA ROK 1914.

V tomto ročníku VIII. bude ukončen překlad románu „Babička“; v dalších přílohách pak budou vycházeti články kratší.

Všem našim přátelům, kteří zašlou nám předplatné 3 K (z ciziny K 3·57) na nový ročník

PŘED KONCEM ČERVNA 1914

poskytujeme slevu na každém z dosud vyšlých sedmi ročníků „Časopisu Českých Esperantistů“, které mohou objednati (vyplaceně)

PO K 1·20 (DO CIZINY K 1·30).

Doufáme, že této příležitosti použijí všichni k doplnění svých knihoven dobrou četbou esperantskou; příloh bez časopisu nelze obdržeti!

Upozorňujeme, že některých ročníků zbývá již jen nevelký počet exemplářů, a proto doporučujeme zajistiti si doplnění scházejících včasným obnovením předplatného. Objednávky budou vyřízeny obratem a pokud stačí zásoba. (Složní lístek pošt. spoř. přiložen).

LA NOVA JARO.

Kial ĉiam pli kaj pli disvastiĝas precipe en la grandaj urboj la kutimo saluti alvenon de la Nova Jaro — antaŭ ĝia unua paŝo en la mondon — per bruaj solenaĵoj?

Se ni volas tiun demandon respondi almenaŭ iom fidinde, ni devas rerigardi la pasintecon de la novjara festo. Festo, tago pli ol la aliaj signifa, estadis la Nova Jaro jam longe, antaŭ ol la eklezio kaj la civilaj leĝaroj enpremis al ĝi la hodiaŭan oficialan signon. Ĝi estadis multsignifa festo certe jam tiutempe, kiam limpunkto de jaro estis ne la unua tago de januaro, sed la tempo de la vintra solstico, do la rimarkinda fenomeno, kiu ne povis pasi sen solenaj ceremonioj, kiuj iom post iom fiksiĝis kiel certa tradicio. Tiuj ceremonioj estis pli poste transportitaj je la Kristnaska vespero. Per tio klariĝas, kial ĉe diversaj nacioj ĝis nun konserviĝis tiom da kutimoj kaj superstiĉoj, laŭ kiuj oni en la kristnaska nokto esploras la estontecon. Oni esploradis ĝin iame ĉe transiro el la malnova jaro en la novan, sed tiam estis tiu esplorado por tiel diri interne pli motivita, pli logika. Tamen per forto de la delongtempa kutimo kaj de la fiksiĝinta tradicio ĝi konserviĝis ankaŭ tiam, kiam la jarkomenco estis transportita je alia tago. Samtempe la analogio kaj la malnova konscio, ke en la estontecon oni povas enrigardi ĉe komenco mem de nova epoko, efikis, ke ankaŭ en la silvestra nokto la konfidema gejunularo klopodas ekz. per fandado de plumbo forŝoveti vualon de mallumo de la venontaj tagoj.

Festo estadis la Nova Jaro en antikva Egiptujo, kie oni solenis ĝin tiel brue, ke ankoraŭ post jarcentoj la bruaj novjaraj distrajoj ricevis ankaŭ en aliaj landoj la nomon: egiptaj. En Egipt-

ujo estis la Nova Jaro festata en aŭgusto, kiam komencas leviĝadi Nilo, „la patro de Egiptujo, fonto de ĝia vivo“. Ĉe la Hebreoj Nova Jaro estis la komenco de monato Tiŝri. La pastroj dum tiu tuta tago trumpetadis antaŭ la templo, poste en ĉiu urbo.

Ĉe la antikvaj Romanoj, kiuj havis la plej grandan influon je nacioj de la meza kaj okcidenta Eŭropo, de la jaro 153. a. K., Nova Jaro estis kalendoj de monato „Januarius“ (la 1. de januaro). Tiu tago estis konsekrita al dio Janus, kiu per siaj du kapoj rigardis en la pasintecon kaj en la estontecon. Tiun tagon konsuloj, la plej altrangaj ŝtatoficistoj, jam antaŭe por la venonta jaro elektitaj, eniriş en sian oficon, kaj la solena procesio, en kiu ili paŝis al Kapitolo, nemalmulte pligrandigis brilon de tiu tago. Ankoraŭ dum la matenkrepusko ili ekzamenis la firmamenton, serĉante favorajn signojn. Reveninte hejmen, ili surmetis la oficon vestaĵon kaj akceptis salutojn kaj bondezirojn de multaj amikoj, precipe de senatoroj. Post la aŭdienco ekiris la solena procesio de nobelaro, de kavaliroj kaj de la cetera popolamaso al templo de Jupitero sur Kapitolo, kie la novaj ĉefoj de la ŝtato oferis al la plej supera dio, protektanto de Romo, blankajn virbovojn, kiuj ankoraŭ ne estis uzitaj por laboro. Tuj poste oni faris malferman kunsidon de senato, per kio ĉe feliĉaj aŭspicioj komenciĝis la politika agado de la ŝtato.

Same aliaj oficistoj romanaj komencadis je la Nova Jaro sian agadon, ankaŭ pretoro, la plej supera oficisto romana, okupadis, sian lokon en la juĝa tribunalo, kvankam tiu ago estis nura formalaĵo, ĉar juĝoj ne estis tiutage farataj. Enradikiĝis ja firme ĉe Romanoj kredo, ke feliĉa komenco garantias sukceson de la tuta laboro; sekve ili antaŭ ĉio klopodis je la Nova Jaro alsorĉi al si feliĉan komencon por sukceso de la tuta jaro kaj faris al si reciproke tiun tagon plejeble agrabla, por certigi al si agrablecon en la tuta jaro. Ĉie, kien etendiĝis la romana imperio kaj kien disvastiĝis la romana moro, estis la Nova Jaro tago de nova, feliĉa komenco, en kiu estis necese kaj eble certigi al si feliĉon por la tagoj venontaj. Dio Janus, protektanto de la komencoj, estis fervore adorata, por ke li donu favorajn signojn, la civitanoj laŭeble evitadis ĉiujn malpacojn, konfliktojn kaj malagrablaĵojn, por esti je ili liberaj dum la tuta jaro. (*Daŭrigota*).

La modestecon oni nomas jen malspriteco, jen virto — laŭ la cirkonstancoj: ĉu oni ĝin trovas ĉe si mem, ĉu oni ĝin trovas ĉe la aliaj.

Oni plendas pri obstineco de aliaj, se oni ne povas valorigi sian propran opinion.

DE LA UNUA IDEO ĜIS LA UNUA VIKTIMO.

(*El „Kronika práce" de M. Pokorný trad. Fr. Novák*).

El ĉiuj bestaj preferoj, kiujn rifuzis la naturo al la homo, neniu interesis ĉi tiun, krom la flugado; jam la plej antikvaj nacioj konsideris la flugadon kiel grandiozan, dezirindan celon, sed neniam atingeblan, kiel vidiĝis en la naciaj fabeloj, kie almenaŭ post la morto la homa animo kiel kolombino suprenleviĝas.

La greka mitologio rakontas pri Ikaro, kiu flugis helpe de plumaj flugiloj, kaj falinte en la maron, dronis, sed tiu greka mito verŝajne volis sole pruvi neeblecon de la homflugado.

La unuaj provoj imiti la birdan flugon celis al tio, imiti la ilojn, kiuj al la birdo ebligas la flugadon. Tiucele en la komenco de la 18. jc. proponis Laurent aparaton birdosimilan, kun flugiloj el plumoj. Aliaj, vidante, ke la homo laŭ sia korpo pli similas keiropteron,*) proponis maldikajn, sed fortikajn membranojn, streĉitajn inter la brakoj kaj kruroj.

Sed ĉiuj tiuspecaj provoj estis vanaj pro tio, ĉar la forto de homaj muskoloj neniel sufiĉis por tiel rapide svingi la grandajn flugilojn, ke ili suprenportu la pezan homan korpon.

Provoj efektive sukcesaj limiĝis sole per tio, ke oni de iu alta loko horizontale aŭ iom post iom malsuprenflugis (glitflugo).

Inter aliaj interesa estis la eksperimento de Besnier, juna seruristo el Sablé (Francujo) en la jaro 1786. Lia aparato konsistis el du stangoj fiksitaj sur la ŝultroj, je kies finoj troviĝis flugiloj el tafto. La antaŭaj duonoj estis movigataj per manoj, la malantaŭaj per piedoj tiel, ke alterne unu antaŭa kaj unu malantaŭa leviĝis aŭ malleviĝis. Besnier laŭdire flugadis de suprajoj malsupren, eĉ trans riveron, sed povis neniel suprenflugi.

Ankoraŭ pli grandan spektaklon aranĝis la Viena horloĝisto Degen 1808-1809. Lia aparato aspektis kvazaŭ flugiloj kaj estis movigata per piedoj.

Degen flugis en la Viena rajdhalo, sed kiam li ĝin volis montri en Parizo sub la ĉielo, li tute malsukcesis, estis publike mokata kaj ĉesigis siajn provojn.

Ĉar la homaj fortoj tute ne sufiĉis por regi ian flugaparaton, oni komencis konstrui aparatojn tre komplikitajn kaj artajn.

Tiel Lana 1680 proponis maŝinon, kiu estus portata de 4 grandaj balonoj el maldika kupra lado, el kiuj la aero estus elĉerpita; ideo tre bona sed praktike neebla, ĉar la balonoj ne volis konservi sian formon kaj platiĝis.

---

*) letoun (př. netopýr).

En la j. 1736 la portugala naturesploristo Don Guzman dum la ĉeesto de reĝo Johano V. suprenflugis helpe de ligna armaturo tegita per papero, sub kiu brulis fajro. Sed la aparato, tuŝinte kornicon de la reĝa palaco, difektiĝis kaj falis teren.

La duan provon de Guzman malhelpis la inkvizicio, kiu arestis lin kvazaŭ sorĉiston, kaj li estus eble eĉ brulmortigita se lin la reĝo mem ne favorus.

Fine la unua pli bona eltrovo de balono devenas de fratoj Montgolfier, filoj de papervendisto el la urbeto Annonay.

Ili ellasis paperan balonon plenigitan per akva vaporo; ĝi suprenflugis, sed tuj refalis. Vidante, ke la malvarmiĝo de vaporo ne permesas al la balono tro alten flugi, ili uzis fumon, sed sen pli bona rezultato. Nun ili ricevis strangan ideon:

Ili prenis miksaĵon de malseka pajlo kaj hakita lano, per kies bruligado ili produktis „vaporon elektran“. En la tiama tempo ĉio, kion oni neniel povis al si klarigi, estis „elektra“.

La vaporon, aŭ pli bone la fumon, ili kaptis en balonon el tafto, kiu vere suprenflugis.

La unuan publikan provon ili faris en sia hejmo la 4. de junio 1783 kun tola balono, subgluita per papero, kiu estis 35 futojn (t. e. 13 m) larĝa, pezis 400 funtojn kaj portis ankoraŭ balaston de 350 funtoj.

En 10 min. ĝi flugis ĝis alteco de 330 m kaj falis teren 230 m de la loko.

(*Daŭrigota*).

ORBIS PICTUS — LA MONDO EN BILDOJ.

(*J. A. Komenský — Comenius: 1654.*).

SMYSLOVÉ ČLOVĚKA. Smyslů jest patero: zrak, sluch, čich, chuť a hmat. Oko vidí barvy a rozeznává co bílého nebo černého, zeleného nebo modrého, červeného nebo žlutého jest. Ucho slyší zvuky, jak přirozené (hlasy a slova) tak umělé (zvuky hudební). Nos čichá vůně a puchy. Jazyk s ponebím okouší chuti, co sladkého nebo hořkého, perného nebo kyselého, trpkého či odporného. Ruka rozeznává dotýkáním ličnost a jakost věcí, teplé a studené, vlhké a suché, tvrdé a měkké, hladké a drsné, těžké a lehké.

LA HOMAJ SENTOJ. Estas kvin sentoj: vido, aŭdo, flaro, gusto kaj palpo. La okulo vidas kolorojn kaj distingas, kio estas blanka aŭ nigra, verda aŭ blua ruĝa aŭ flava. La orelo aŭdas sonojn, kiel naturajn (voĉojn kaj vortojn), tiel ankaŭ artajn (muziksonojn). La nazo flaras odorojn kaj malbonodorojn. La lango kun la palato esploras la gustojn, kio estas dolĉa aŭ amara, pika aŭ acida maldolĉa aŭ malbongusta. La mano distingas per tuŝado kvantiton kaj kvaliton de objektoj, varmajn kaj malvarmajn, malsekelajn kaj sekajn, malmolajn kaj molajn, glatajn kaj malglatajn, pezajn kaj malpezajn.

(*Vidu „Č. Č. E.“ 1913*).

ESPERANTSKÁ KULTURNÍ HLÍDKA.

Zakládaje literární časopis esperantský „La Revuo“, zamýšlel jeho redaktor Carlo Bourlet vytvořiti literární mezinárodní časopis *pomocí Esperanta.* Ohromná spousta práce, kterou vykonal, mu nedovolila, aby úplně uskutečnil tento záměr. Teprve prof. Aymonier svými výtečnými literárními kritikami a Félicien de Ménil svými črtami o hudbě částečně provedli tuto myšlenku.

Po smrti Bourletově rozhodli se jeho nástupci podniknouti prostředkem mezinárodním v časopise „La Revuo“, co jazyky národními činí „La Revue des deux Mondes“, „Reviw of Reviews“ atd., t. j. recensovati a kritisovati literární, umělecká, hudební a dramatická díla, která během měsíce byla uveřejněna, jakož i podávati zprávy o projevech lidského myšlení a cítění v minulém měsíci. Pouze vědy nebudou zahrnuty v tomto programu.

Netřeba snad upozorňovati na fakt, že jedině Esperantisté mohou se odvážiti s úspěchem tohoto úkolu. Pro různost jazyků jsou literární kritické časopisy celého světa více méně omezeny hranicemi příslušných zemí. Získávání zpráv ze zahraničí jest pro ně prací zdlouhavou a nákladnou, pročež činí tak zřídka. Naproti tomu revue esperantská svojí podstatou žije na poli mezinárodním. Dík velkému rozšíření jazyka mezinárodního a vzájemné ochotě Esperantistů nalézá všude obětavé dopisovatele. Využíti této podivuhodné situace, jako chce redakce zmíněného časopisu, znamená vytvořiti vzor budoucích literárních časopisů, které vzniknou v té době, kdy lidstvo plně pochopivši vynález Zamenhofův bude užívati stále Esperanta pro všechny záležitosti mezinárodní.

Tuto esperantskou kulturní hlídku bude říditi prof. Ferd. Duviard, jemuž (6. rue Molière 6. La Roche sur Yon, France) třeba zasílati zprávy pro tuto rubriku tak, aby došly v prvních dnech měsíce.

Bude záhodno pro začátek zaslati přehlednou črtu o kultuře národa a později zprávy o vynikajících zjevech literárních a uměleckých z poslední doby.

Budou uveřejňovány pouze příspěvky původní, které dosud nikde nevyšly.

V č. 6. VIII. roč. (1914) přináší „La Revuo“ studii A. Dobrovskiho z Kovna o litevském umění a literatuře. V dalších číslech pojednává o nových publikacích maďarských a hudebním životě v Americe.

Podotýkáme, že byvše vyzváni redakcí „La Revuo“ zahájili jsme již akci k získání odborných spolupracovníků pro tuto velmi významnou hlídku. ***Red.***

FELIETONO.

Letero de Dr. Zamenhof. Redakcio de la rusa gazeto „La Ondo de Esperanto“ adresis al Dr. Zamenhof peton pri klarigo, kiel povis okazi, ke li mem kaj preskaŭ la tuta esperantistaro subtenis siatempe la aranĝintojn de la tiel nomata Delegacio, kiu, kiel konate, ekprovis perforte skismiĝi nian propagandan laboron per entrudo de sia nova projekto de lingvo internacia Ido, plagiato de Esperanto. La klarigo estas tute simpla: „ni havis plenan konfidon al s-o Couturat pro liaj konstantaj kaj sennombraj asertoj, ni estis plene konvinkitaj, ke li havas la plej purajn intencojn, ke li laboras senambicie nur por la fortikigo de komuna interkonsento kaj interhelpo kaj ĝis la lasta momento ni ne havis eĉ la plej malgrandan suspekton, ke li havas ian kaŝitan intencon, kiu aperis nur post kiam li eluzis nian plenan subtenon; kiam s-o Couturat pensis, ke li estas sufiĉe forta, li subite ŝanĝis la tonon kaj diris: la plej alta aŭtoritato, kiun devas obei ĉiuj mondlingvanoj, estas mi kaj miaj kunuloj; neniigu ĉion kaj rekomencu la laboron tute denove laŭ niaj ordonoj“. Kiel ateston pri lia malsincera kaj falsa agado publikigas dr. Zamenhof unu el liaj multenombraj leteroj, kiu sola vere sufiĉas por pruvi, kun kiaj malnoblaj rilatadis la trofidema esperantistaro. Tralegante la kopiitan leteron ni ne miras, konsiderante la preskaŭ facilaniman trofidemon de Esperantistoj, ke mem Dr. Zamenhof fariĝis viktimo de la areto da lertaj komediantoj. Ofte ni diris, ke la vivo spertigas, precipe la vivo inter la trofidemaj Esperantistoj (ni mem estis tiaj ĝis la tempo, kiam la kruda sperto instruis nin fari elekton eĉ en vicoj de samideanoj kaj partianoj de unu komuna ideo). Ni ignoras la ignorindajn kaj petas ĉiun, kiu volas resti nia amiko, ke li ne ĝenu nian propagandan laboron per revivigado de memoro pri ili. Dr. Zamenhof venas al la sama konkludo, certe same aprobinda: „Kun granda abomeno mi ektuŝis la temon, pri kiu mi volus neniam paroli. Mi ĉiam silentis, ĉar unue mi ne volis entiri min en polemikon kun certa kategorio da personoj kaj due mi ĝis nun ĉiam esperis, ke la konscienco de tiuj personoj fine eble vekiĝos kaj se ili ne pentos siajn malbelajn agojn, ili almenaŭ ĉesigos siajn konstantan insultadon kaj kalumniadon. Mi petas pardonon, ke mi fine perdis la paciencon kaj diris kelkajn vortojn. Mi antaŭvidas tre bone, kia amaso da koto nun estos ĵetata sur min; sed tiuj sinjoroj faru, kion ili volas.“

Ni konkludas: Ĉu la sperto farita ekz. kun la „Delogitaro“ ne estas la plej forta pruvo pri la papera valoro de „blinda esperantismo“?

Z CELÉHO SVĚTA.

X. Světový kongres Esperantistů v Paříži (2.—8. srpna 1914). Všem, kdo zašle s přihláškou před 1. červnem 15 Fr., jest zasílán měsíčník „Kongresa Gazeto“. Legitimace pro členy rodiny 10 Fr. Po 1. červnu bude poplatek zvýšen na 25 Fr. (resp. 20 Fr.). Kdo před 1. srpnem vrátí legitimaci a kongresu se nesúčastní, obdrží po srážce 1 Fr. zpět tento příspěvek. — Doposud (do 31./III.) se přihlásilo 1600 účastníků, zastoupeny na prvním místě vedle Francie Anglie a Německo. Z Rakouska-Uh. došlo 135 přihlášek. Garanční

fond upsaný francouzskými Esperantisty dosáhl 60.000 Fr. Pro divadelní večer zvolena Molièrova komedie Georgo Dandin (přel. L. L. Zamenhof), která bude sehrána katalánskými herci. **Zástupci** cizího tisku budou hosty předních pařížských denníků. Sjezd bude se konati v paláci Gaumontově. Vědecký svaz esp. bude konati schůzi v Sorbonně. Slepcům-Esp., kteří během sjezdu uspořádají rovněž několik svých schůzí, nabízí franc. ministerstvo vnitra bezplatné zaopatření v ústavu pro slepce. Z projektovaných výletů jmenujeme: Versailles, Fontainebleau, St. Germain; Loire, Beauvais, Reims. — Železnice francouzské poskytují na předložení legitimace 50% slevu na všech tratích. Cena okružního lístku rychlovlakem Praha-Paříž-Praha III. tř. asi K 110·—. Z Chebu připravuje se zvláštní vlak do Paříže; cena zpátečního lístku asi 50 K. Inf. sdělí s-o K. Hell, k. k. Eisenbahnverwalter, Eger, Grabenstr. — Žádejte ukázku kongresních nálepek a dopisnic u kongresního výboru: Paris, 3. place Jussieu 3.

Z Japonska. Za účelem usnadnění styků mládeže dálného východu s našimi zeměmi a naopak rozhodl se japonský Esperantista M. Hikosaka v Tokiu (33. Abekawamachi, Asakusa) vydávati měsíčník psaný anglicky, francouzsky, japonsky a esperantsky; v něm bude uveřejňovati též malby a fotografie prací hochů všech zemí a chce rozesílati tento list jako paedagogickou pomůcku všem školám, které poskytnou mu výměnou práce svých žáků, o nichž bude psáti v příštích číslech. Tak pokusí se zároveň odstraniti hlavní překážku vzájemného dorozumění a úcty: nedostatek širšího rozhledu a vlastního poznání. Různosti jazyků, náboženství, mravů a pod., jsou zajisté hlavní příčinou nevšímavosti, ba i odporu a nenávisti jedněch k druhým. Jsme jisti, že svou prací přispěje jmenovaný náš přítel i mládeži českých škol, které tak dostane se nejlepší příležitosti, aby rozšířila svůj duševní obzor po celé zemi.

Během kongresu esp. v Bernu úřadovala v budově sjezdu **esperantská filiálka státní pošty**, která užívala razítka s nápisem „IX. Universala Kongreso de Esperanto en Bern 1913.“ V oddělení pro „poste rest.“ vydala celkem 1700 kusů; odesláno bylo na 600 dopisů, přes 5500 pohlednic a na 2500 tiskopisů. Dokonalé ovládání Esperanta všemi úředníky značně ulehčilo práci poštovní správě a všichni kongresisté vyslovovali se co nejpochvalněji o tomto praktickém zařízení, které i na minulých sjezdech tak skvěle se již osvědčilo.

Letošní sjezd v Bernu poskytl příležitost několika předákům **svobodných zednářů** ustaviti v soukromé schůzce světový svaz „Universala Framasona Ligo,“ jejíž jednacím jazykem jest Esperanto. Předsedou zvolen poslanec Dr. de Magelhaes Lima v Lisaboně, pokladníkem ing. Dr. Hederich v Kasselu.

Okružní esperantská **výstava** založená a udržovaná würtenberským Esp. ústavem jest sbírkou všelikých děl z naší literatury a jest za náhradu poštovného půjčována po Německu na dobu 14 dnů; hlavně určena jest jako pomůcka pro přednášky a výstavy. Úplná sbírka obsahuje osm dílů: učebné pomůcky, časopisy, knihy, cenníky, katalogy a průvodce, dopisy, ročenky a tiskopisy z esp. kongresů a slavností, služby Esperanta pro jiné obory (červ. kříž, poštu, slepce, lékaře, pacifismus). Adresa: Würtenberga Esperanto-

Instituto. Esslingen a. Neckar. Tamtéž lze se informovati o všelikých otázkách týkajících se obchodu, turistiky i služeb reklamních a překladatelských.

Seznam propagačních **nálepek** esperantských vychází v časopise „Germana Esperantisto"; rubrika věnovaná záznamům o nových vydáních (jichž existuje již mnoho set) došla značné obliby a získala mnoho přátel tomuto novému sportu.

Esperantský překlad „**Nového Zákona**", vydaný Britskou Biblickou Společností, vyšel právě ve druhém vydání. Jak známo, pokročil Zamenhofův překlad Starého Zákona (vycházející v „La Revuo" a vydávaný též po částech) k XXIV. kapitole V. knihy Mojžíšovy „Readmonoj".

Universala Esperanto-Asocio 1914. Přihlášky za členy, jakož i členské příspěvky zašlete delegátu Ed. Kühnlovi v Praze II., Dittrichova ul. 7. Legitimace a ročenka se seznamem delegátů všech zemí rozesílá se členům přímo ze Ženevy. Členský přísp. K 2·45. (Zápisné — pouze pro členy U. E. A. — do odboru Studenta Fako a Interŝanĝa Fako po K 1·20. Roční předplatné na čtrnáctideník Esperanto 5 Fr.).

IX. sjezd německých Esperantistů **v Lipsku** bude se konati ve dnech 30. května — 3. června 1914, aby účastníkům byla současně poskytnuta příležitost navštíviti mezinárodní výstavu knihtisku a grafiky, kde bude se konati i většina sjezdových schůzí a slavností. Legitimace 6 K (se vstupenkou na výstavu platnou po tři dny). Na výstavě bude umístěn též pavilon „Esperanto", v němž bude uspořádána výstava, prodejna a informační esp. kancelář. Průvodce po Lipsku a propagační tiskopisy vyjdou v nejbližší době. Adresa: Esperanto-kongres. Leipzig. Johannisplatz 3.

Světoznámá filatelistická firma bři. **Senfové** v Lipsku vydává každoročně německý katalog s tabulkami německo-francouzsko-esperantskými, které umožňují rozuměti německému textu. V novém vydání na r. 1914 jest poznámka, že tyto tabulky lze dostati na požádání zdarma

Německé měsíčníky: Kosmopolit, v Lipsku (il. časopis pro mezinárodní styky), Deutsche Post (odborný časopis pro poštovní úředníky vydávaný v Berlíně) a orgán železničních úředníků saských vycházející v Drážďanech uveřejňují pravidelně esper. rubriky.

JAZYKOVÝ RÁDCE — LINGVA FAKO.

Jako ukázku svědčící o podrobnosti našeho v brzku vydaného slovníku česko-esperantského přinášíme otisk str. 250.:

z, ze *el*; *pro*; *de*; příkl.: z domu *el domo*; ze dřeva *el ligno*; z bázně *pro timo*; z hladu *de* (*pro*) *malsato*; vyprášiti z prachu *senpolvigi*; z pod postele *el sub la lito*; z něčí vůle *laŭ ies volo*; zloděj ze zvyku *ŝtelisto laŭ kutimo*; z dobré vůle *propravole*; zpaměti *parkere*, *laŭmemore*; z rána *matene*; den ze dne *ĉiutage*; *tago post tago*.

za *post*; (jen místně) *malantaŭ*; *trans*; *dum*; *por*; *je*; *anstataŭ*; příkl.: za rok *post unu jaro*; za strom(em) *malantaŭ* (*post*) *arbon* (*arbo*); za řekou (řeku) *trans rivero* (*riveron*); za deště *dum* (*en*) *pluvo*; za korunu *por unu krono*; za mírnou cenu *je modera prezo*; vzíti za ruku *preni je mano*; pracuje za vás *li laboras anstataŭ vi*; jísti za tři *manĝi kiel* (*kiom*) *tri*; za svobodna *kiel fraŭl(in)o*; dáti za příklad *doni kiel ekzemplon*; zvolili jej za předsedu *oni elektis lin* (*prezidanto*),

kiel prezidanton: posaditi se za stůl *sidiĝi al tablo*; seděti za stolem *sidi ĉe tablo*; pojďme za ním *ni iru post li*; *ni sekvu lin*; styděti se za řeč *honti pro lingvo*; modlitba za mrtvé *preĝo por mortintoj*; jedu za synem *mi veturas (al mia filo) viziti mian filon*; býti za dobré s kým *harmonii kun iu*; nestojí to za zlost *ĝi ne valoras la koleron*; nemohu za to *mi ne estas kulpa pri tio*; býti za těžko *esti malfacila*: žádati za něco *peti (postuli) ion*; choditi za milou *amindumi iun*; vzíti za své *perei*; vdáti se za koho *edziniĝi kun iu*; míti za blázna *konsideri frenezulo*; za prvé *unue*; za živa *viva*; *dum la vivo*; za tepla *tuj*, *senprokraste*.

ESPERANTA MOVADO INTER BOHEMOJ.

Pro stávku v tiskárnách zdrželo se vydání tohoto čísla tak, že nebylo možno zařaditi do této rubriky spolkové zprávy staršího data, a proto žádáme, aby nám byly zasílány znovu stručné *zprávy — zde dosud neuveřejněné — o činnosti z poslední doby.*

PARTO OFICIALA.

Nové publikace: V nejbližší době vyjde poslední arch **slovníku** česko-esperantského, jehož vydání jest již toužebně očekáváno. Celé dílo obsahuje na 288 stranách 25.000 slov; bude tudíž podrobnější než mnohé podobné slovníky cizojazyčné. Cena váz. K 3·60. (Pro členy klubů B. U E po K 3·10 vyplaceně). Upozorňujeme, že slovník lze obdržeti pouze za hotové a že nebude rozesílán do komise; všechny exempláře jsou vázány v celoplátěné vazbě.

Pod názvem **„Na obranu Esperanta"** vyjde jako otisk č. 10. (1913) tohoto časopisu výtah výtečného díla Kotzinova: „Historio kaj teorio de Ido." (Ido jest, jak známo, neustálený projekt znetvořeného a pofrancouzštěného Esperanta). Považujeme za nutné dáti českým Esperantistům věcně zpracované dílo, které jim a jejich přátelům vysvětlí vlastními slovy stoupenců projektu Ida bezcennost a pochybenost snah oněch několika francouzských „reformatorů", kteří hledí upoutati zájem veřejnosti k Idu nepravdivými zprávami o Esperantu Zamenhofovu. Tato brožura bude obsahovati 32 stran; cena 40 hal. (Pro členy spolků B. U. E. po 30 halířích).

Propagační **dopisnice** s českým textem o Esperantu na adresní straně. Hladký bílý karton. Vypl. 40 ex. 30 h, 100 ex. 70 hal.

Výbor B. U. E. vyzývá všechny sdružené spolky, které dosud tak neučinily, aby bezodkladně **vyrovnaly účty** za r. 1913; členům spolků, které dluhují organisační příspěvky za minulý rok, nemůže býti poskytována sleva na našich publikacích. — Spolky, které dosud neodpověděly na dotazníky a na dopis týkající se officielního obeslání letošního rakouského sjezdu (a uspořádání slovanského kongresu 1915), žádáme o bezodkladné odpovědi; valná hromada B. U. E. neučinila, jak známo, nijakého rozhodnutí o návrzích týkajících se těchto otázek a uložila výboru, aby sám o věci rozhodl po uvážení odpovědí jednotlivých spolků.

Adresář českých Esperantistů-korrespondentů (4 vydání) může vyjíti teprve po přihlášení 400 předplatitelů. (Na 100 adres dosud schází). Zápisné 40 hal. Adresář bude zaslán všem zapsaným a celý náklad bude rozdán zdarma předním esp. spolkům celého světa, jichž členové mohou v něm vyhledati české dopisovatele.

S přihláškou (40 h ve známkách) sdělte o čem přejete si korrespondovati. Doporučte svým přátelům, aby použili této příležitosti a aby bezodkladně zaslali svou adresu redakci adresáře (Praha II., Vodičkova ul. 38. Esperanto). Urgovati vydání této publikace jest bezúčelné!

Svaz **jednotlivců** *„Ligo de Bohemaj Esperantistoj“*, který čítal loňského roku 52 členy, poskytuje českým Esperantistům, sídlícím v místech kde spolku není, výhod, které jim nahražují nemožnost súčastniti se esp. konversace. Členům jest za roční príspěvek **4 K** zasílán „Časopis Českých Esperantistů, dostávají zdarma odznak, mají slevy na našich publikacích a mohou si vypůjčovati (za hražení poštovného) knihy z knihovny, která jest jim redakcí tohoto časopisu dávána k disposici. (Dnes obsahuje 150 nejnovějších děl esperantských a stále se doplňuje). — Jak jest vidno, sleduje tento svaz pouze jediný cíl: státi se platným činitelem českých přátel Esperanta, jimž poskytuje výhod více, než jest mu příspěvků odváděno. Adresa: Esperanto-oficejo, Praha II. Vodičkova ulice 38.

Do knihovny svazu jednotlivců Ligo de Bohemaj Esperantistoj byly zařazeny knihy (č. 1—144. viz. v předcházejících ročnících tohoto časopisu):

K č. 74. *d)* Int. Librotrezoro n-o 7, 8: *Svisaj Rankotoj*, trad. el germ lingvo Ch. Pulvers (66 pĝ.).

e) Id. n-o 9: *La Pafo*. Novelo de Puškin; trad. Dr. A. Fišer (22. pĝ.).

č. 145 Int. Mondliteraturo n-o 7: Ad. Dygasinski: *Lupo, hundo kaj homoj*; el pola lingvo trad. Br. Kuhl (88 pĝ.).

č. 146. L. Hust Sondot: *En la lando de la Blanka Monto*; el la franca lingvo trad. Dr. Noël (67 pĝ.).

č. 147. „La Ondo de Esp.“: *Orienta Almanako*; trad. el aziaj lingvoj. (95 pĝ.).

č. 148. Styler: *En la montoj*; orig. (39 pĝ.).

č. 149. Gatty: *Alegorioj el la naturo*; el la angla lingvo trad. GaGo. (47 pĝ.).

č 150. *Travivaĵoj de Ro. Ŝo.* Originala. (93 pĝ.).

Adresa knihovny: Sinjorino Eliška Kočvarová, Rokycany 33. Knihy mohou si vypůjčovati členové za náhradu poštovních výloh. Žádáme, aby knihy byly vráceny po 14 dnech.

E. K. en Praha: Post finiĝo de la vintra kurso estis en kancelario de B. U. E. malfermitaj novaj: elementa marde 8-9 s-o K. Procházka, supera merkrede 8-9 Ed. Kühnl. Ĉiuvendrede kunvenas samloke la membroj por aŭskulti kaj pritrakti elektitan temon en Esperanto (ekz. dum la lasta tempo: Proverboj. Spertoj dum la lasta somero. Poemoj. Aviado. Signifo de la Kristnasko. Raportoj el la esp. gazetoj. La 27./III. okazis memorkunveno je honoro de J. A. Komenský). — La ĝen. kunveno (6./II.) elektis kiel prezidanton s-on Dr. V. Rosický; sekretario estas s-o Ing. Fr. Kühnl, kasisto s-o Fr. Novák. La biblioteko, pri kiu zorgas kun laŭdinda fervovo s-o J. Bohuslav, estis riĉigita per 100 novaj verkoj esper. La ĝ. kunveno unuanime aprobis la proponon rekomendi al B. U. E. aranĝon de slava kongreso esp. 1915 kaj rifuzi la oficialan partoprenon ĉe la IV. Tutaŭstria Tago.

En la kurso malfermita je fino de 1913. de la E. K. en **Praha VIII.** instruadis s-o Em. Batěk, emer. lernejestro el Říčany

kaj s-o Václav Procházka. La ĝen. kunveno elektis s-on Procházka prezidanto, s-on Jan Syřiště sekretario.

E. K. en **Žižkov** elektis en sia ĝen. kunv. la 20./II. s-on V. Novák prezidanto, s-on V. Brož vicprez., s-on Jar. Kopecký sekr., s-inon M. Dobešová kasistino.

Dum la pasinta somero vizitis la klubon en **Č. Budějovice** s-oj kand. med. H. Karpfen, prof. Otto Simon el Wien kaj s-o Spiegelhalter el Budapest. Post la libertempa sezono oni eklaboris denove la 24. de septembro. La 4. de okt. estis aranĝita amuza vespero kun lumbilda parolado pri Esperanto kaj abunda programo, kies sukceson oni dankas precipe al s-ino Ullmanová, f-inoj Mafhová kaj Štichová, s-oj Svačina, Hollegcha kaj al la kantista rondeto. Novan kurson (elementan) malfermis la 8. de okt. s-o ĉeflt. Hollegcha por 20 lernantoj; superan kurson por 13 klubanoj gvidas s-o faka instruisto Svačina. (Ambaŭ nomitaj s-oj estis elektitaj delegitoj por B. U. E.). Serio da kvin belegaj poŝtkartoj kun vidaĵoj de la urbo kaj de kastelo Hluboká ĵus aperis. Prezo de unu serio 40 h. Vidu anoncon!

E. K. en **Nymburk**: La ĝen. kunv., kiun partoprenis 19 membroj, elektis kiel prezidanton s-on Alois Veselý, vicprez. s-on Jiří Klus, sekr. s-on Václ. Jadrný, kas. s-on Fr. Moravec. Nova kurso de s-o Jos. Šilhart malfermiĝis la 12./II.

La klubo en **Kutná Hora** aranĝis la 3./I. 1914 akademion, kies sukceson garantiis fervoreco de la membraro. Krom esperantaj kantoj kaj recitaĵoj estis ludata unuakta komedio de Jonáš: „Nova sporto", tradukita de f-ino Mrázková en Esperanton. Detala raporto pri tiu ĉi festo aperis en la loka gazeto „Podvysocké Listy", kies redakcio kompleze akceptas raportojn pri esperanta movado. — La 26./I. okazis ĝen. kunveno, kiu elektis prezidanto s-on Alois Horáček, fakan instruiston. — S-o Horáček esperantigis klarigan tekston por luksa publikaĵo pri Kutná Hora, eldonita de f-o Holan. (1 K, Sm. 0·600). Ĝi enhavas 18 tutpaĝajn bildojn, belaspekte presitajn. La verko bone reprezentas nian patrujon laŭ vidpunkto de sia valora enhavo kaj arta eksteraĵo. — En la lasta kurso instruadis 20 personojn s-o faka instr. A. Horáček,

E. K. en **Rakovník**: La ĝen. kunveno 18./I. elektis kiel prezidanton s-on Černý; s-on Pokorný kiel sekretarion, s-on Ringler kiel kasiston. — Estas projektata ekspozicio de diversaj objektoj karakterizantaj la fremdajn naciojn, de presaĵoj, bildoj, fotografaĵoj ktp. Vicprez. s-o Kučera gvidas konstantajn rubrikojn pri E. en Rakovnický kraj, Rakovnické Listy, Svět En Český Svět aperis lia traduko el Orienta Almanko. S-o Černý instruas en kurso. — La klubo malferms je fino de julio 1913 ekspozicion el la lernejo de Kněževes, kiu estis vizitata de gastoj el la tuta ĉirkaŭaĵo. Por la somera sezono estas projektata regiona kunveno kun ekskurso al kastelo Křivoklát

Wien: Bohema Klubo Esp. aranĝis la 5./X. 1913 grandnom-

bran viziton al tombo de la unua batalanto por nia ideo en Wien, s-o K. Macháček, mortinta antaŭ unu jaro. La sekretario parolis pri la meritoj de la mortinta prezidato kaj la partoprenantoj ornamis per floroj la tombon, sur kies monumento estas gravurita esperanta epitafo: „Nia kara prezidinto! Tie ĉi subtere putras nur la korpo morta, sed ĉe ni animo Via restas kara, forta. En dolor' senlima ni konsolon havas nune, ke ni nin revidos en la eterneco kune. Bohema Klubo Esperantista en Vieno". La monumento estis fotografita. — E. kursoj por Bohemoj: Kvartalo III. (instruas s-o Jaroš; kurso supera); kv. X. (s-o Klimeš); kv. XIV. (s-o Franc); kv. V. (s-o Kocourek); kv. XX. kurso por laboristoj (s-o Bačo); kurso de la klubo XV. (s-o Tachecí). — „Vídeňský Denník", ĉiutaga bohema jurnalo, alportas regule detalajn raportojn pri la esperanta movado (red. s-o Rud. Dostál). — En la ĝen. kunv. la 20./II. estis elektitaj: kiel prezidanto s-o Rud. Koutník, kiel sekr. s-o Rud. Dostál.

Silezia E. K. en **Radvanice**. La ĝen. kunv. okazis la 8./II. Estis elektitaj: s-o Fr. Dvorník prezidanto, s-o Fr. Stachura, sekretario.

(F i n o d e p a r t o o f i c i a l a).

En L o š t i c e (Moravio) parolis pri Esperanto la 28./XII. 1913 s-o prof. Rud. Fridrich antaŭ 200 personoj. La paroladon aranĝis s-oj B. Straka kaj B. Verner. Taŭgan ĉambron disponigis s-o Al. Chudoba, direktoro de la burĝa lernejo, kiu fariĝis nia fervora partiano. Samtage estis malfermita ekspozicio de esp. literaturo kaj de kartoj. La 8./II. malfermiĝis kurso por 30 lernantoj. —

M o r a v i a j E s p e r a n t o-P i o n i r o j eldonis glumarkojn kun interesa sentenco de J. A. Komenský (Comenius): „Forte staras nia deziro, ke oni elektu unu lingvon, per kiu ĉiuj nacioj komune parolu.... kiu estu pli facila ol ĉiuj lingvoj konataj, por ke oni povu ĝin ellerni sen perdo de la tempo kaj objektoj". Prezo por 100 ekz. 75 h (Sm. 0·350), 500 ekz. 3·— K (Sm. 1·400). Mendu ĉe s-o J. U. C. Jar. Mastný en Olomouc. La sama sendos al vi ilustr. gvidlibron pri Olomouc (40 h) kaj poŝtkartojn. Semajna rubriko pri E. aperas en „Proudy". — Kurso por 20 geinstruistoj estis malfermita de s-o instr. Neužil en Pöttingeum. — En la kafejo de „Národní dům" estas elmetataj esper. gazetoj. Baldaŭ aperos eldonita de M. E. P. adresaro de moraviaj samideanoj, kiu enhavos la jenajn datojn: adreson, daton de esperantistiĝo, gazetojn abonatajn, membrecon. Prezo 50 h. (*-ich*). — En Veselí n. M. instruas f-ino F. Řeháková, instr. — En H o d o l a n y malfermis kurson por laboristoj s-o Zapletal. En Olomouc instruas s-o A. Kudela el Novosady 15 lernantojn. — E. K. en P l z e ň, kies ĝen. kunv. okazis la 7./II., kunvenas marde en la rest. „U tří sokolů", sabate en kafejo „Sport". Kurso: s-o Tittl (32 lernantoj). Laborista Asocio E. aranĝis kurson por 20 personoj. — En S t r a k o n i c e estis refoje malfermita en la „Klubo de komizoj" kurso pri Esperanto daŭrinta de la 15/XI. ĝis la 15./III. 1914. Instruis s-o Fr. Fišer. — P a r d u b i c e: kursoj estis gvidataj de s-o Dr. St. Schulhof kaj s-ino Petrová. Kunvenoj en hotelo „U Střebských" (merkrede). — P ř e l o u č: kurso de s-o Vosáhlo. — B o h d a n e č: kurso de s-o instr. Hodač. — C h r u d i m: s-o Gallat, i. r. fin. konsilanto revivigis nian aferon en tiu ĉi urbo; kurso estis malfermita en gimnazio.

En „N á r o d n í P o l i t i k a" 31./X. 1913 aperis du favoraj felietonoj pri artefarita lingvo ĝenerale kaj speciale pri Esp., skribitaj de Olga Fastrová.

En „Mladoboleslavské Listy“ aperas rubriko pri E. redaktata de s-o V. Svoboda. Nova rubriko de B. U. E. estis enaĉfermieta de post la 9./II. 1914 en dimanĉaj numeroj de la jurnalo „Hlas Národa“ kaj „Kurýr“ en Praha.

Alvoko! „Esperantista Klubo en Rakovník“ (Bohemujo) intencas aranĝi en aŭtuno 1914 ekspozicion kaj petas tiukaŭze ĉiujn eldonistojn pri alsendo de eldonaĵoj esperantaj, komercistojn pri iliaj esp. prezaroj kaj specimenoj; ĉiu samideano sendu almenaŭ poŝtkartojn, poŝtmarkojn k. s. aŭ prunte aŭ donace. Reciproka korespondado proponata! — Sin turni al del. de U. E. A. s-o Hynek Černý, prezidanto.

Internacia dentista kongreso okazos en aŭgusto 1914 en Londono. Oni povas firme esperi, ke Esperanto estos en ĝi permesota kiel diskutlingvo same, kiel tio okazis jam ĉe la unua franca dentista kongreso en Parizo kaj ĉe la internacia en Berlino. Ĉar Esperanto faris de tiam gravajn paŝojn, estas jam tempo, ke samprofesianoj de ĉiuj nacioj, kiuj scias Esperanton aŭ interesiĝas pri ĝi, kuniĝu kaj ĉe la londona kongreso ĝin uzu en privataj kaj sciencaj aferoj. Kiu el la kolegoj konsentas kun tio, sendu sciigon (neligantan) al Dr. Haas en Bielitz (Aŭstrio, Silezio).

PROVERBOJ.

Proverbo estas konciza, komune valoranta, en buŝo de popolo vivanta juĝo pri iu afero. Laŭ sia formo ĝi aspektas aŭ kiel admono („Restu tajloro ĉe via laboro“), aŭ kiel konstato de okazintaĵo („Eĉ signo ne restis, kie urbo estis“), aŭ kiel formuligo de vero, valoranta por certaj okazoj („Troa festeno estas veneno“). Tiaj frazoj koncernas ĉiujn flankojn de popola vivo, ja oni povas en ili rimarki eĉ postsignojn el mitaj tempoj („Trafi de Scilo al Ĥaribdo“). Tial havas la proverboj grandan signifon por ekkono de la genta individueco kaj ili estis tre frue objekto de diligenta studado. Ilian tradician konserviĝadon tre helpas la sprita formo, kiu estas aŭ simple instrua („Laboro donas bonstaton, mallaboro malsaton“), aŭ alegoria kaj parabola („Muso la katon ĉiam ofendis“). Sed ĉiam estas postulata koncentriĝo de la penso sur unu konkreta kazo. Proverbojn havas ĉiu nacio; pri ilia ŝatateco ne decidas tiel popola deveno, kiel konveneco de la prijuĝo por la rilata kazo. Tiel ni vidas, ke multaj proverbokarakteraj frazoj transiradis de unu nacio al alia, multaj ĉe la kristanaj nacioj devenis el la biblio, en kiu ili ankaŭ ne estas elpensaĵo de unu viro, multaj enŝoviĝis en tradicion el antikvoklasikaj literaturoj (el Esopo, Katono kaj el aliaj kolektoj).

Ĉe esplorado de ilia deveno ne estas decida enhavo, sed alegorio, per kiu la instruo estas vualita („Gratis equo oblato noli pandere buccas“ — „Einem geschenkten Gaul schaut man nicht ins Maul“ — „Darovanému koni na zuby nehleď“ — „Al ĉevalo donacita buŝon ne esploru“).

La proverboj distingiĝas laŭ diversaj karakterizaĵoj. Ili estas: rimitaj aŭ senrimaj, naciaj kaj universalaj, ŝercaj aŭ seriozaj, empiriaj (de sperto naskitaj), logikaj, historiaj aŭ anekdotaj.

Ne estas konsilinde sin ĉiam direkti laŭ proverboj, ĉar ili povas enteni ankaŭ malveraĵon. Same estus ridinde en sia parolo

senĉese uzi la proverbojn, ĉar tiel oni atestus, ke oni ne scias pensi memstaro.

Frazoj de proverba karaktero aperas en bohema literaturo jam en la plej malnova tempo. En Alexandreis la triversaj sentencoj kaŝas ofte opinion de popola deveno; frazojn de instrua karaktero ŝatas uzadi verkinto de la tiel nomata Kroniko de Dalimil, same Stítný konservis al ni kelke da proverboj. La plej malnova efektiva kolekto da bohemaj proverboj kaj sentencoj (dirmanieroj) estas de Smil Flaška z Pardubic (ĝi enhavas 238 frazojn). Krom aliaj ankaŭ Jan Amos Komenský eldonis por bezono de la lernejo kolekton da proverboj sub titolo: „Saĝo de la antikvaj Bohemoj kiel spegulo starigita por la posteuloj“. En la j. 1852 eliris la glora verko: „Filozofio de la slava nacio en proverboj“ de Fr. Lad. Čelakovský. La moraviajn proverbojn kolektis Fr. Bartoš, la sileziajn la tiea etnografia komisio. Grandan kolekton da slovakaj proverboj faritan de Záturecký eldonis Bohema Akademio 1898.

En Esperanto ni havas belan kolekton: „Proverbaro Esperanta“, kiun aranĝis nia Majstro laŭ la verko: „Frazeologio rusa pola-franca-germana“ de sia patro M. F. Zamenhof. *K. P.*

BIBLIOGRAFIO.

Vere interesa estas la lukse eldonita **Albumo** de la kongresanoj, kiuj partoprenis nian VIII-an en **Kraków.** Sur kreta papero estas bone reproduktitaj krom bildoj de la festoj portretoj de 554 konataj amikoj, kiujn ni salutis dum la neforgesota semajno. La aldonitaj nomoj kaj adresoj faras el la libro utilan kaj fidindan adresaron.

„*Travivaĵoj de Ro. Ŝo*“ (Richard Sharpe) originale verkita libro en Esperanto, skribita, de malnova angla samideano, kiu post sia reveno el Sudameriko kaj aliaj landoj, ĉeestis la lastajn ses internaciajn kongresojn, kiel ankaŭ kelkajn naciajn kaj estas sufiĉe bone konata. Parto de la verko jam aperis en tri numeroj de „British Esperantist“ kaj la aŭtoro ricevis tre flatajn leterojn koncerne ĝin. La stilo estas vere „zamenhofa“ kaj tute imitinda. La aŭtoro scias tre bone prezenti al la leganto rakonton pri interesaj okazaĵoj en maniero lerta, sprita kaj samtempe instrua. La aŭtoro ne celas komercan akiron, sed fordonos sian tutan profiton al la esperantaj blinduloj, kaj pro tio sola li certe meritas koran apogon de la tutmonda Esperantistaro.

La 93 paĝoj estas bone presitaj, sur bonkvalita papero, entenas portreton de la aŭtoro kaj vidaĵon de Torquay, la plej bela marurbo en Anglujo. La prezo Sm. 0·750 (K 1·80) estas vere modera.

Ĵus aperis dua, originale en Esperanto verkita romano, titolita „*Mirinda Amo*“ el la lerta plumo de la aŭtoro de „Paŭlo Debenham“, S-ro. H A. Luyken. La tuja, granda sukceso, kiun havis lia unua esperanta romano, kuraĝigis s-on Luyken entrepreni la verkadon de nova originalaĵo. Nelonge post la apero de „Paŭlo Debenham“ la verkinto recevis multajn permespetojn rilate al traduko de la libro en fremdajn naciajn lingvojn, nome en la danan, germanan kaj italan. Kaj jam longe antaŭ la finiĝo de „Mirinda Amo“ kelkaj samideanoj eksterlandaj proponis traduki la libron. — „Paŭlo Debenham“ estas transskribita per reliefliteroj

por blinduloj (Braille'a sistemo) por grava nacia asocio angla, kaj la nova verko ankaŭ estos same eldonita, legebla por blinduloj.— La nova verko estas tre bele kaj lukse presita. Ĝi enhavas 259 paĝojn. La prezoj: broŝurita kun arta kovrilo el papero K 3·00 (Sm. 1.250), forte bindita en blua tolo K 4·25 (Sm. 1.750.)

Ch. Dickens: *La batalo de l' vivo*. El germana traduko tradukis Dr. L. L. Zamenhof. (88 pĝ. 15]×21). Prezo 1 Sh (K 1·20). Eld. Stead's Publ. Office, London.

En klariga antaŭparolo adresita al la legantoj skribas aŭtoro de Esperanto: „En la unuaj jaroj de ekzistado de Esperanto unu sinjoro montris al mi germanan libron (tradukon de verko de Dickens) kaj diris: ĉi tion oni certe ne povus traduki en Esperanton. Por konvinki tiun sinjoron, ke li eraras, mi prenis la libron kaj tradukis ĝin. Ĉar la verko ne sole ne estas tradukita el la originalo, sed mi eĉ ne komparis ĝin kun la originalo, tial mi dum longa tempo ne deziris reeldoni ĝin. Sed kelkaj amikoj trovis, ke por multaj esperantistoj eble estos interese legi libron, aperintan en la unuaj jaroj de Esperanto; tial mi cedis al ilia deziro kaj donis mian konsenton por reeldono de la verko."

La unuan fojon aperis la traduko en la unua esperanta monata gazeto „La Esperantisto", kiu estis eldonata en Nürenberg de dr. Zamenhof en la jaro 1891. Tiu ĉi gazeto ne estas nun havebla; nur tre malmulte da personoj ĝin legis, kaj multaj eĉ ne aŭdis pri ĝi. Estas certa, ke „La batalo de l' vivo" havos grandan intereson, unue por la Esperantistoj, kiuj deziras legi ĉian verkon el la plumo de la Majstro, due por tiuj, kiuj admiras la mondkonatan verkinton Dickens. Koncerne la lingvon ĉi tiu verko pruvas sen ia dubo, ke la lingva fundamento en la jaro 1891 estis la sama kiel la fundamento de la nuna jaro; la verko, skribita antaŭ 23 jaroj, faras impreson, kvazaŭ ĝi estus skribita nun, kaj tio estas la plej bona pruvo, ke nia lingvo estas tute konstanta kaj fortika, ke ĝi ne timas kaj neniam timos la influojn de la tempo aŭ de iaj neantaŭviditaj cirkonstancoj.

Gvidfolioj, eldonitaj jam por pli multe ol 100 eŭropaj urboj, celas liveri al la vojaĝanto la plej urĝajn informojn pri la urbo laŭ vidpunktoj ĝenerala kaj esperantista, enhavante utilajn adresojn de delegito de U. E. A., de la kluboj, hoteloj, informojn pri la plej vizitindaj vidindaĵoj, pri komunikiloj k. t. p. Prezo de 10 ekz. 10 hel., 25 ekz. 25 hel., 50 ekz. 50 hel.; plena kolekto (kun sep universitataj gvidfolioj) 75 hel. — **Gvidlibroj** konigas pli detale iun difinitan urbon aŭ regionon. Multaj lokoj eldonis jam ampleksajn broŝurojn kaj librojn ilustritajn, el kiuj estas kelkaj sendataj senpage (poŝtmarko 10—15 ctm). Kolekto da 18 gvidlibroj (por K 2·80) estas havebla (same kiel la gvidfolioj) ĉe „Universala Esperanto-Asocio" en Genève 10. rue de la Bourse.

(*Rim*. Gvidlibron tra Praha po 63 h. kaj Gvidfolion po 2 h. mendu ĉe redakcio de „Ĉ. Ĉ. E.").

Ĉe „Centra Oficejo Esp." Paris. 51. rue de Clichy:

Tutmonda Jarlibro Esperantista 1913—1914. Prezo K 3·50 (Sm 1·400). 248 pĝ. Enhavo: I. Almanako, kolekto da sciigoj, kiuj prezentas por la Esperantistaro intereson. Tutmonda statistiko: populacio, lingvoj. Historio de Esperanto. Parizo. Berno. II. Oficialaj institucioj. III. Internaciaj fakaj asocioj kaj korporacioj. IV. Regionaj propagandaj asocioj. V. Esp. gazetoj. VI. Korespondantoj. Kontuloj de la Ĉekbanko Esp. — Baldaŭ aperos aldono al tiu ĉi libro, enhavonta la korektojn ricevitajn antaŭ fino de marto.

Ĉe Ader & Borel, Dresden A. Struvestr. 41.

Esperantista poŝkalendaro 1914. Red. H. Böbs. 218 pĝ. Prezo K 1·00 (Sm 0·400). La verko enhavas interalie nomaron de esp. kluboj en Germanujo. Aŭstrio-Hungarujo kaj Svisujo. En intereso de la eldonaĵo estas rekomendinde fari ĝin pure esperanta, por ke ĝi havu pli multe da valoro ankaŭ por la negermanaj samideanoj. — Esperanta Biblioteko Internacia. N-o 25. H. Christaller: *Noveletoj el la Nigra Arbaro.* Trad. W. Christaller. 47 pĝ. N-o 26. A. de Vigny: *La intervidiĝo kaj Nekonita Dialogo.* Trad. Sam. Meyer. 39 pĝ. N-o 27. Enrst Zahn: *La Patrino.* Trad. J. Ŝmid. 55 pĝ. N-o 28. Ch. Pulvers: *Elzasaj Legendoj.* Orig. 47 pĝ. Prezo de ĉiu volumo 24 hal. (Sm 0·100). Vidu anoncon.

Ĉe Presa Esperantista Societo, Paris. 33. rue Lacépède:

Léon Huot-Sordot: *En la lando de la Blanka Monto.* Trad. Dr. Noël. 67 pĝ. Prezo 1 K (Sm 0·400). — N. V. Gogol: *Portreto.* Rakonto trad. de Dr. A. Fišer. 85 pĝ. Prezo K 1·25 (Sm 0·500). — *Esperanto: Nations Complémentaires* par Th. Cart et Em. Robert. 45 pĝ. Prezo K 0·40.

Ĉe Hachette & Cie. Paris. 79. Bd. St. Germain:

E. Grosjean-Maupin: *Dictionnaire Usuel Français-Esperanto.* 392 pĝ. Prezo K 3·50. — M. Wolf: *Patreco.* Kvarakta socia dramo. 56 pĝ. Prezo K 1·25 (Sm 0·500). — Ch. Dickens: *La Batalo de l'vivo.* Trad. Dr. L. L. Zamenhof. 88 pĝ. Prezo K 1·25 (Sm 0·500).

Ĉe British Esperanto-Ass. London W. C. 133-6. High Holborn:

Travivaĵoj de Ro. Ŝo. Originale verkita de Richard Sharpe. 93 pĝ. Prezo K 1·80 (Sm 0·750). — A. E. Styler: *En la montoj.* Orig. 39 pĝ. Prezo? — M. Gatty: *Alegorioj el la naturo.* Trad. Gego. 47 pĝ. Prezo K 0·60 (Sm 0·25). — H. A. Luyken: *Mirinda Amo.* Romano orig. verkita en Esperanto. 295 pĝ. Prezo K 3·00 (Sm 1·250) broŝ.

Ĉe Librejo „Esperanto", Moskva, Lubjanskij pr. 3.

G. Davidov: *Historio de esperantista movado en Saratov 1887—1912.* Trad. el la rusa lingvo Dr. N. A. Kabanov. 38 pĝ. Prezo K 0·70 (Sm 0·300). — A. A. Saĥarov: Superforta ambicio. Skizo el la esperantista vivo, orig. verkita. 52 pĝ. Prezo K 0·55 (Sm 0·22).

Presejo de Národní tiskárna a nakladatelství, společnost s r. o. Praha.

KORESPONDANTOJ:

En tiu ĉi rubriko estas publikigataj senpage adresoj de alilandaj samideanoj, kiuj serĉas korespondantojn inter Bohemoj. Atentigu pri tio viajn amikojn!

(*Mallongigoj*: int. = interŝanĝas; il. k. = ilustritaj kartoj; p. m. = poŝtmarkoj; sgm. = sigelmarkoj). — *1. S-o Martin Hecht, ekspedisto, *Elterlein*, Saksujo (il. k.; p. m.) — *2. S-o. Oskar Ziegler, *Miesbach-Neumühle*, Bavarujo (por la ekspozicio kolektas esp. il. k.; interŝanĝe sendas il. k.). — *3. S-o Karl Schulze, *Sablon b. Metz*, Kirchstr 95. Germanujo, (il. k., interŝ. p. m.). — *4. S-o Preposto Becker, *Bromberg*. Alte Pfarrstr. 3. Germ. (int. esp. sgm.). — *5. S-o Hans Alles, *Düsseldorf*, Ronsdorferstr. 91./III. Rejnlando. (int. il. k. por la ekspozicio en D.; ĉiam resp.). — *6. S-o Friedrich Schwarz, *Offenbach a. Mainz*, Sprendlingerstr. 9. (il. k.). — *7. S-o Dr. A. Seeberger, *Regensburg*, Albertstr. 12. Bavarujo (kol. por la eksp. esp. gaz kaj sgm.). — *8. S-o Wilhelm Daum, studento, *Bonn*, Dorotheenstr. 50. (kor. kun fraŭlinoj kaj ŝakludantoj). — *9. S-o H Hoppe, korektisto. *Dresden*, Portikusstr. 12. (il. k., esp. sgm.). — *10. S-o Hermann Mayer, *Reinhausen ap. Regensburg*. (il. k.; kor. kun fraŭlinoj) — *11. S-o Philipp Weiss, reĝa fervojsekretario, *Marktbreit a. Main*. — *12. S-o Walter Dröge, *Braunschweig*, Kasernenstr 5. (int. leterojn, il. k., gazetojn esp.). — *13. H. Pfaffenberger. Inf. 9-12./III. *Fürth i. B.* (il. k). — *14. *15. Fraŭlino Martha Blechschmidt, *Gera*, 35. Schulstr. 35. Reuss. F-ino Erna Meyner, *Gera*, Markt. 4/III. (dez. kor. kun eksterеŭropaj Esp.). — *16. S-o Richard Brügemann, *Berlin S. W. 29.*, Fürbringerstr. 10. (il. k. koloritaj: ĉiam resp.). — *17. S-o Otto Türk, *Siegmar-Chemnitz*. Saksujo (il. k.). — *18. S-o Rud. Süss, *Chemnitz i. Sa.* Barbarossastr. 54./I. — *19. S-o Ernest Vogt, oficisto de la administrejo. *Krumbach i. Schw* Bavarujo (int. p. m. en leteroj po almenaŭ 120 ekz. vendos po 2 K afr. oficialajn jubileajn poŝtkartojn 1821—1911). — *20. S-o Sergis Surovcev, *Sčelkovo*, Sev. žel dorog. Fabriko Poljakova (kor. per belaj, kolor. p. k. Tuj resp.; marko bildflanke). — [illegible]era Merhs (vidu adr. *20.). — *21. S-o A. D. Miĥajlov, stud. VIII de la gimnazia pensiono. *Kronštadt*, Rusujo. (ĉiam resp.). — *22. S-o Česlav Pruski, Gimnazia pensiono. *Kronŝtadt* (ĉiam resp.). — *23. S-o Alfionov Victor, lernanto de Duĥovnaja Seminaria. *Samara*. Rusujo. (il. k.; p. m.). — *24. S-o K. Radionov, *Kronŝtadt*, P[illegible]aja ul. 31. kv. 12. (il. k.). — *25. S-o Miĥail Alperovič. *Kronštadt*, Mujskaja gimnazio, (il. k.; ĉiam resp.). — *26 S-o David Vi[illegible]skij. *Gomel*, Rusujo. (koresp. kun poetoj kaj amatoroj de poe-

zio; p. m. kun neeŭropanoj). — *27. S-o Voldemaro Bazileĉ, Kamenec-Pod. Russkie folvarki. (kor. per. let. pri interesaj temoj, interŝ. bohemajn jurnalojn. volas vendi sian p. m.-kolekton). — *28. S-o Georg Juhanson pr. *Quellenstein*, Liflando. Rusujo (16-jara; il. k.). — *29. S-o Voldemaro Antonovskij, *Elec*, Dvorjanskaja 97. (il. k.; p. m.). — *30. S-o Nik. Vitebskij, *Samara* Duĥovnaja seminario II. klaso. — *31. S-o M. Gorman, *Lodz*, Vidzevska str. 50. (kor. per il. k.; let.). — *32. Fraŭlino Paŭlino Ĥaber, *Samara*, Voskresenskaja 78. kv. 9. (il. k.). — *33. S-o Teodoro Lejboviĉ, *Taurogen*. Kovna gub. Rusujo. — *34. F-ino Alexeeva, *Voronej*, Voznesenskaja 7. Rusujo (il. k. koloritaj). — *35. Tridek gimn. kursanoj de s-o V. Basov, *Orel*, 2. Posadskaja str. 19. Rusujo. — *36. S-oj V. Nazarov, IV. klaso; N. Vasilev III. kl. de Duĥovnaja seminaria en *Samara*. — *37. S-o A. J. Lukonin, ortopedisto. *Samara*, Nikolaevskaja 107. Rusujo. — *38. S-o Alex. Kór, gimnaziano, *Tuzser*, Szabolcsom. Hungarujo (ĉiam resp.). — *39 S-o Péter Gerger, *Zsombolya*, Torontál-m. Gyártelep. Hung. (il. k.) — *40. S-o Alex. Tóth, *Kisvárda*. Baross-ut. 14. Szabolcsom. Hung. — *41. S-o J. Farkas, instruisto. *Budapest*, Mozdony-ut. 40./I. (let., p. m., il. k.). — *42. S-o Antal Khirer, *Nagy Körös*, N-o 1 k, 113 sz. Hung. (interŝ. monerojn, portretojn, gazetojn, naciajn flagojn, ilustrajojn ktp.). — *43. S-o Lad. Sochanski, unujara volontulo ĉe la 2 F. J. B., 1 komp. *Borgo-Valsugana*, Suda Tirolo (kor. precipe kun skoltoj pri „scauting“ per il. k.). — *44. S-o Yvonne Verleut, *Gent*, 15. pl. de l'Ecluse, Belgujo (il. k., p. m.). — *45. S-o E. Canet *Marcelcave* (Somme) Francujo. (18-jara; int. il. k.). — *46. S-o Volodimir Antonio, *Stryj*, str. Lublinskoji Uniji 50. Galicio. (il. k.). — *47. S-o Adam Grechowicz, profesoro de pola lingvo en i. r. reallernejo, *Krosno* Galicio (il. k., p. m.). — *48. S-o J. Unger, *Zürich*, Hauptpostfach 6104. Svisujo (int. sigelmarkojn po kelke da ekz.). — *49. S-o Maurice Guillaume, *Toul*, 13. pl. du Marché, M. & M. Francujo (kolektas esp. gazetojn, gvidlibrojn, ktp.; sendas il. k.). — *50. S-o Mod. Millán, *Oruro*, Casilla 138. Bolivio, Ameriko (kor. kun stenogr. per Aoro). — *51. S-o Stefan Božinoff, bulg. studento; *Dijon*, Bd. Sevigné 3. Francujo (int. p. m.; proponas la balkanajn). —

Eldonanto: **Ed. Kühnl.**
Presejo de Národní tiskárna a nakladatelství spol. s r. o. v Praze.